

Evropska nagrada mladega filmskega občinstva 2020

Podrobne informacije o nominiranih filmih:

NENAVADEN TEDEN S TESSO

MIJN BIJZONDER RARE WEEK MET TESS

Uvod

Letos je še posebej težko vnaprej uganiti zmagovalca med tremi nominiranimi filmi za Evropsko nagrado mladega filmskega občinstva, saj so vsi enako kakovostni. Kakorkoli različni so si že po obliki in vsebini, lahko med njimi odkrijemo številne podobnosti.

Vsi trije celovečerci so prvenci, in sicer dveh mladih režiserjev in mlade režiserke. Njihovi liki temeljijo na uspešnih literarnih predlogah. Spopadajo se s težavami odraščanja, vključno s konflikti in hrepenenjem, in se upirajo staršem. Ne glede na sestavo družine je ta vedno osrednji fokus zgodb, živali pa igrajo pomembno drugotno vlogo. V dveh filmih nastopajo dinozavri, sicer pa se pojavita tudi ogromna želva in veverica. Arianna, Tess in Rocca so močne, samozavestne deklice, čeprav je zgodba dveh od treh filmov podana s fantovske perspektive. V filmih gre sicer predvsem za zelo »posebne« otroke in mlade, s čimer ti filmi zagovarjajo posebnost in edinstvenost vsakega posameznika. Še pomembneje pa je mogoče to, da odprejo nove perspektive in nenavadne poglede na naš svet in optimistično vizijo prihodnosti.

Vsak človek vidi film drugače in osebna izkušnja pri tem tudi igra svojo vlogo. To vpliva na vse ljudi ne glede na njihovo starost, tudi na strokovnjake. Nekateri niso prepričani, na kaj naj bodo pozorni pri svoji oceni, drugi so se mogoče že odločili in se jim celo zdi, da so »vzgojne« smernice pokroviteljske. Ne trdimo, da naslednje smernice podrobno opišejo vse pomembne vidike filma. Mišljene so le kot predlogi. Lahko jih uporabite, ni pa to nujno in zagotovo vam jih ni treba sistematično predelati. Glavno je, da najdete svojega favorita in da drugim lahko razložite, zakaj ste se tako odločili.

Uživajte v filmih!

NENAVADEN TEDEN S TESSO

MIJN BIJZONDER RARE WEEK MET TESS

Nizozemska, Nemčija, 2019, 83 min

Režiser: Steven Wouterlood

Igralci: Sonny van Utteren, Josephine Arendsen, Julian Ras, Tjebbo Gerritsma, Suzan Boohaert, Johannes Kienast in drugi

Priporočeno za starejše od osem let

Žanr: družinski film, poletna komedija, pustolovski film

Vsebina

Na prvi dan družinskih počitnic na nizozemskem otoku Terschellin si Samov starejši brat zlomi nogo, Sam pa spozna sovrstnico Tesso. Deklica se čudno obnaša, saj ima skrivnost. Izvedela je, da je njen oče Hugo še živ, potem pa je njega in njegovo partnerko z zvijačo povabila na tedenski oddih v počitniško hišo svoje nič hudega sluteče mame. S Samovo pomočjo bi zdaj rada na skrivaj preizkusila, ali je Hugo sploh primeren za očeta. Teden mine in Tess še vedno ne ve, ali naj pove resnico.

O produkciji in režiserju

Steven Wouterlood se je rodil v Utrechtu leta 1984. Ta film je njegov celovečerni prvenec, ki temelji na romanu nizozemske pisateljice Anne Woltz. Med drugim je režiral nagrajen otroški TV-film in TV-serijo.

Teme

Prijateljstvo, družina, identiteta, umrljivost, skrivnosti, samozavest in pogum, osamljenost in samota, izkušnje in spomini

Sprožilci

Še posebej otroci ločenih ali razvezanih staršev bi se lahko počutili osebno prizadete.

Vprašanja o filmu

Sam in Tess se sprva zdita malo čudna. Ali filmu uspe ustvariti razumevanje za oba junaka in njuno obnašanje?

Ali (in če, kako) filmu uspe take težke teme, kot so smrt, osamljenost in pomen spominov, ki običajno zanimajo starejšo generacijo, narediti zanimive za mlajše občinstvo?

Kaj ste odnesli od filma osebno ali za svoje vsakdanje življenje?

Vam je bilo všeč, da je Tess prikazana kot bolj samozavestna in dejavna od Sama, in da avto vozi Hugova partnerka, ne pa Hugo?

Mislite, da Sam prestopi mejo ali da je njegova odločitev povsem pravilna?

ANALIZA FILMA:

Glavne teme

Od kod prihajam in kam grem?

Desetletna Sam in Tess se v tej lahkotni poletni pustolovski komediji ukvarjata z eksistencialnimi vprašanji, kot so vprašanja o njihovi prihodnosti in koreninah ter toplini in varnosti družine, ki še vedno manjka ali pa bi lahko kmalu umanjala. Tessina mama je Tessi zamolčala, da njen oče, s katerim je pred mnogimi leti preživela počitnice v Argentini, ni umrl, pač pa je živ in zdrav v Berlinu. S preiskovalnimi veščinami Tess najde njegov naslov in mu pošlje obvestilo o lažnem tekmovanju, v katerem je zadel glavno nagrado, tedenski oddih v počitniški hiši njene nič hudega sluteče mame. Tess si zelo močno želi vedeti, kakšen človek je njej oče, in ugotoviti, zakaj ji njena mama ni dala skoraj nobenih informacij o njem razen enega počitniškega albuma. Skrivoma upa, da ima rad otroke in jo bo prepoznal kot svojo hčer.

Po drugi strani ima Sam neokrnjeno družino, čeprav njegova mama pogosto trpi za migreno, njegov starejši brat pa je do njega pokroviteljski. Zanimajo ga izumrli dinosavri. Včasih se sprašuje, kako se je počutil zadnji svoje vrste. Potem ko si brat zlomi nogo, Sam v zdravnikovi čakalnici vidi plakat, na katerem piše, da je zdaj čas, da »mislimo na pozneje«. Nenadoma se zave, da bo kot najmlajši v družini preživel vse ostale in ostal sam brez svojih bližnjih. Kako bi to sploh lahko zdržal? Za vsak slučaj kar sredi družinskih počitnic vadi, kako je biti sam.

Pomen spominov

Njegov vsakodnevni trening osame je za Sama vse kaj prej kot lahek, še posebej ker je ravno spoznal Tesso in ima tako ali tako premalo časa za družinske dejavnosti. Sam misli, da je Tess še bolj čudna od njega, in že samo to poveže oba outsiderja. Vendar pa ne razume, zakaj ji je tako težko očetu končno povedati resnico. Le prek srečanja s starim Hillejem, zbiralcem naplavin, ki živi sam v koči na peščinah in Samu reši življenje, ta spozna, da biti osamljen ni enako kot biti sam. Hille mu svetuje, naj skozi življenje zbere veliko spominov, zato da bo pozneje lahko živel od njih. Je Sam izbral napačno pot, ko je s svojimi treningi hotel premagati strah pred samoto? Kaj pa Tess in njen oče? Že imata skupne, trdne spomine?

Fantje in dekleta

Nenazadnje film obravnava tudi odnos med spoloma, ki se je v zadnjih letih dramatično spremenil. To je še posebej očitno v prijateljstvu med Tesso in Samom in nakazano prek Samevega brata, še posebej pa Tessine mame samohranilke, ki se ji hčere ni zdelo nujno obvestiti, da je njen oče še vedno živ. Kot receptorka v zdravniški ordinaciji,

ki se ji zdi samopomilovanje »tipično moški problem«, Tessina mama stoji trdno na svojih nogah. Nikoli ni niti pomislila, da bi Tess mogoče potrebovala očeta. In čeprav opazi, da sta Sam in Tess prijatelja, ga še naprej slabšalno imenuje »mini turist«.

V odnosu med Tesso in Samom je očitno punca tista, ki odloča. Ko Sam na začetku radovedno gleda preko vrtno ograje, ga ona nagovori in mu postavlja čudna vprašanja, ki zadevajo manj njegovo osebnost in bolj njene namere, da bi se čim bolj pripravila na očetov prihod. Tess se prav tako ne opraviči, ko enostavno pusti Sama na peščinah in mora ta sam prehoditi dolgo pot nazaj do vasi, ker njena mama verjame, da se ženske vse prevečkrat opravičujejo in da se mora to nehati. Ko gresta na kolesarske izlete, nekoliko sramežljivi Sam sedi na prtljažniku za njo ali pa ona kolesari pred njim. Gre za obrat klasičnih vlog, ki jih film zavestno skuša postaviti pod vprašaj. Samozavestno deklica Sama tako fascinira kot naredi negotovega. Boji se celo, da Tessa sploh ne zanima in da ga hoče ta mogoče le »izkoristiti« za svoje lastne namene. Na koncu se upre njenim izraženim namenom v trdni veri, da je to za njeno dobro.

Filmska realizacija (filmski jezik)

Spodnji in zgornji rakurzi

Tess je precej živahna, Sam pa se pogosto zdi precej razmišljujoč, ko se umakne v svoj notranji svet. Toda film je razburljiv zaradi svojega vizualnega jezika, ki občutja in misli glavnih junakov vizualizira in približa nam gledalcem. Čisto na začetku slogovno načelo postane očitno, ko vidimo dva nenavadna rakurza proti nebu, od tam pa zgornji rakurz na Sama spodaj. Ta s prstoma uokviri zmaja, ki lebdi v zraku, kar poudari relativnost posameznikove percepcije in oceno razdalje. Protikader iz zraka pokaže Sama v luknji, ki jo je izkopal v pesku in mu zdaj nudi zavetje in mir pred okoliškim zunanjim svetom plaže, medtem ko razmišlja o končnosti vsega, hkrati pa jo lahko razumemo tudi kot odprt grob, iz katerega se prostovoljno splazi, ko ga pokliče oče.

»Vodna« čustva

Na morskem otoku z neskončnimi plažami in blatnimi obrežji je voda vedno pomenljiva, četudi le kot slikovit motiv. Še posebej v dveh prizorih tega filma je uporabljena tudi dramatično za ponazoritev nevarnosti in varnosti, osamljenosti in skladne skupnosti.

Blatna obrežja so popoln kraj za Samovo vadbo samote, a prepozno ugotovi, da je njegovo življenje v nevarnosti zaradi bližajoče se plime. Lebdenje skupaj s Tess v rahlem zibanju se odvije z zaprtimi očmi brez vidnega ustreznika, a je eden najlepših trenutkov filma, poln harmonije in brezskrbnosti.

Likovni elementi in simboli

Dramaturško ni uporabljena le narava sama, pač pa tudi likovni elementi. Med svojim treningom samote na plaži Sam najde dotrajano leseno konstrukcijo, ki bi lahko nudila nekaj sence in zaščite pred soncem. Toda les, o izvornem namenu katerega lahko le ugibamo, je zbledel in ne omogoča nobenih živih spominov. Razpotje posneto od zgoraj pa po drugi strani pokaže, da se Samova in Tessina pot sprva ločita, le da bi se mogoče spet združili za peščino.

VPRAŠALNIK ZA OCENO FILMOV PRED GLASOVANJEM

Naslednji vprašalnik je mišljen kot vodilo in opomnik, če niste prepričani, po kakšnih kriterijih presojati filme in katere vidike upoštevati. Vendar je povsem od vas odvisno, ali boste za izbiro svojega favorita uporabili ta vprašalnik ali pa boste postopali na povsem drugačen način. Glavno je, da lahko upravičite svojo odločitev in vztrajate pri njej.

Katere so po vašem mnenju najpomembnejše teme filma?

Kaj vas je pri filmu najbolj presenetilo (liki, prizori, dejanja ...)?

Ali filmu uspe pretrgati z običajnimi stereotipi in predsodki? S katerimi?

*Ali film pripoveduje splošno zgodbo, ki bi se lahko dogajala tudi drugje?
Ali gre za zgodbo, ki je neločljivo povezana s specifično državo ali regijo?*

*Kako realistični in pristni se vam zdijo glavni junaki filma?
Z drugimi besedami: ali verjamete to, kar govorijo, mislijo, čutijo in počnejo?*

Kako so v filmu predstavljeni odrasli (ne le starši)? So lahko vzorniki, še posebej z ozirom na njihovo obnašanje do svojih otrok?

Vam je bil všeč (poseben) humor v filmu?

Je bil film razburljiv ali pa so bili dogodki predvidljivi?

Kakšno vlogo je v filmu odigrala pokrajina (narava ali urbano okolje)?

Kateri prizor filma se vas je najbolj dotaknil?

So se vam kakšni prizori zdeli slabši, neprimerni ali nelogični?

Kaj pri filmski realizaciji je za vas najbolj izstopalo (npr. kamera, barvna paleta, osvetlitev, glasba, posebni učinki ...)?

Za katero ciljno in starostno skupino je film najbolj primeren?

Zakaj bi ravno ta film moral dobiti nagrado mladega občinstva?

Dodatni komentarji:

Založnik:
EUROPEAN FILM AWARDS
EFA PRODUCTIONS GmbH
Kurfürstendamm 225
10719 Berlin, Nemčija
www.europeanfilmawards.eu
Urednik: Jürgen Biesinger

Fotografije:
Paco Cinematografica (Mio fratello rincorre i dinosauri),
Bind und Ostlicht Filmproduktion (Mijn bijzondere rare week met Tess),
Warner Bros. Pictures Germany (Rocca verändert die Welt)

Izdelava: Holger Twele, Deutschland
<http://www.holgertwele.de>

© EFA, april 2020